

Vyhlásenie z celoštátnej konferencie občianskych organizácií Orbis civitates

18. októbra 2019, Bratislava

Za 30 rokov Slovensko prešlo z totalitného systému do demokracie, úspešne vedieme zápas o demokratický charakter štátu, stali sme sa rešpektovanou európskou krajinou, hospodársky a občiansky sme rástli. V týchto zmenách zohral svoju úlohu aj občiansky sektor, vďaka svojej rozmanitosti a angažovanosti aktívnych občanov. Tisíciky aktívnych organizácií spolu s desiatkami tisícok dobrovoľníkov pomohli státisícom ľudí na Slovensku zlepšiť kvalitu ich životov. Na základe týchto skúseností veríme v silu dialógu.

Po rokoch rozvoja zažívame éru neistoty, kde sa mieša veľká nádej s veľkou frustráciou. Žijeme v zranenej krajine s ľuďmi odsunutými na okraj spoločnosti. Zažívame vážne problémy vo vzťahoch medzi verejnosťou, štátom a občianskymi organizáciami. Niektorí spochybňujú legitimitu štátnej moci a mimovládnych organizácií. V dôsledku klientelistických praktík a porušovania princípov právneho štátu klesá dôvera občanov v demokratické inštitúcie. Zároveň sme konfrontovaní s globálnymi výzvami. Klimatická kríza predstavuje existenčné ohrozenie našej civilizácie a priamu hrozbu pre životné šance našich detí. Technologický pokrok vytvára nové príležitosti pre riešenia, ale zároveň otvára aj nové Pandorine skrinky.

Slovensko bude lepšie čeliť súčasným aj novým globálnym výzvam, keď bude mať rozvinutú, súdržnú a zároveň navzájom prepojenú občiansku spoločnosť. Aby sme tomu pomohli, identifikovali sme v štyroch oblastiach princípy a priority, ktoré sa týkajú vylepšení prostredia pre občiansku spoločnosť. Potrebujeme nielen dobré pravidlá, zákony či postupy, ale predovšetkým dobrú vôľu aktérov na ich dôsledné uplatňovanie. Vychádzajúc z Ústavy SR, ktorá hovorí, že moc pochádza od občanov, žiadame od správcov a správkyň vecí verejných, aby prehľbovali spoluprácu s občianskym sektorom a približovali verejnú správu občanom a občiankam.

Partnerstvo

Zachovať a zlepšovať možnosti účasti verejnosti na rozhodovaní.

Nachádzať a využívať postupy na praktické uplatnenie občianskych práv.

Posilniť pozíciu Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie ako poradného orgánu vlády SR.

Rozšíriť kapacitu Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti ako úradu verejnej správy, ktorý sa odborne venuje občianskej spoločnosti vrátane mimovládnych neziskových organizácií.

Partnerstvo medzi verejným a občianskym sektorom presadzovať aj na úrovni rezortov a samosprávy.

Legislatíva

Zachovať súčasnú legislatívu upravujúcu vznik, fungovanie a zánik mimovládnych organizácií.

Akékoľvek ďalšie zmeny v oblasti zakladania a fungovania mimovládnych organizácií prijímať v participatívnom procese za účasti ich relevantných zástupcov a v diskusii s nimi.

Novoprijaté zákony posudzovať aj z hľadiska dopadov na občiansku spoločnosť.

Dobrovoľníctvo

Aktualizovať legislatívu v oblasti dobrovoľníctva na základe potrieb praxe tak, aby boli v jednotlivých právnych predpisoch zachované základné princípy dobrovoľníctva.

Dobrovoľníctvo chápeme ako činnosť vykonávanú vo voľnom čase bez nároku na finančnú odmenu, na základe slobodného rozhodnutia a v prospech iných osôb alebo pre verejný prospech).

Vytvoriť a implementovať mechanizmus priamej štátnej podpory dlhodobých dobrovoľníckych programov v rôznych oblastiach.

Financovanie

Zachovať mechanizmus asignácie podielu dane z príjmu fyzických aj právnických osôb v súčasnej podobe.

Vyhodnotiť a prípadne posilniť mechanizmus charitatívnej reklamy.

Podporiť rozbehnutie charitatívnej lotérie.

Zmeniť rozpočtové pravidlá verejnej správy tak, aby umožňovali viacročné financovanie mimovládnych neziskových organizácií.

Na základe princípov EHP fondov (verejné prostriedky prerozdeľuje rešpektovaná nezávislá MNO alebo konzorcium MNO), vytvoriť nový mechanizmus nadrezortnej finančnej podpory pre mimovládne neziskové organizácie z verejných zdrojov.

Zrovnoprávniť verejných a neverejných poskytovateľov verejnoprospešných služieb.

Prispôbiť pravidlá pre poskytovanie financií z európskych štrukturálnych a investičných fondov tak, aby sa zvýšili možnosti financovania aktivít občianskej spoločnosti.

Akékoľvek zmeny v oblasti financovania mimovládnych organizácií prijímať v participatívnom procese za účasti ich relevantných zástupcov a v diskusii s nimi.